

Çevremizdeki Ekonomik Faaliyetler

Kazanım Ders Notu - 20

» Ülkemizdeki Ekonomik Faaliyetler

- İnsanlar hayatlarını sürdürmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli işler yaparlar. İnsanların geçimlerini sürdürmek için yaptıkları her türlü üretim, dağıtım, pazarlama ve tüketim faaliyetlerini inceleyen bilim dalına **ekonomi** denir.
- Üretim, tüketim ve dağıtım ile ilgili her türlü çalışmaya da **ekonomik faaliyet** denir.
- İklim özellikleri, yeryüzü şekilleri, su kaynakları ve nüfusun dağılışı ülkemizin farklı yerlerinde yapılan ekonomik faaliyetleri etkilemektedir.

Ülkemizdeki başlıca ekonomik faaliyetler şunlardır;

- Tarım
- Hayvancılık
- Ormancılık
- Madencilik
- Sanayi
- Ticaret
- Turizm
- Hizmet sektörü

» Ülkemizdeki Ekonomik Faaliyetlerin Açıklamaları

TARIM: Toprağın ekilmesi ve işlenmesi yoluyla topraktan faydalanma işlerinin tümüne denir.

- Ülkemizdeki toprakların önemli bir kısmı tarım yapmaya elverişlidir. İklimin ılıman, yeryüzü şekillerinin sade ve su kaynaklarının fazla olduğu yerler tarımsal faaliyetler için daha uygundur.
- Tarım ürünlerinin yetişme koşulları ve özellikleri farklılık göstermektedir. Bu nedenle ülkemizin çeşitli yerlerinde birbirinden farklı tarım ürünleri yetiştirilmektedir.
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kuraklığa dayanan kırmızı mercimek ve Antep fıstığı üretimi yaygındır.
- Karadeniz kıyıları (Karadeniz Bölgesi) her mevsim yağış alan bir iklim özelliğine sahiptir. Bu nedenle Giresun, Ordu, Trabzon, Rize ve çevresinde yağış ve neme fazla ihtiyaç duyan çay, fındık ve mısır üretimi yaygındır.
- Akdeniz ve Ege'de Antalya, Mersin, İzmir, Aydın ve çevresinde pamuk, zeytin, turunçgiller ve üzüm üretimi yapılır.
- İç Anadolu Bölgesi'nde yağış yetersiz olduğundan buğday, arpa ve şeker pancarı üretimi yaygındır.
- Doğu Anadolu Bölgesi'nde buğday, arpa gibi karasal iklime uygun ürünler yetiştirilmektedir. Ayrıca Malatya, Elazığ ve civarında kayısı üretimi yapılmaktadır.
- Marmara Bölgesi'nde tarım Ergene, Balıkesir ve Bursa ovalarında yoğunlaşmıştır. Buralarda ayçiçeği, zeytin, pirinç, sebze ve meyve tarımı yapılmaktadır.

HAYVANCILIK: Hayvanların yetiştirilmesine, bakılmasına ve hayvanlardan elde edilen ürünlerin pazarlanmasına hayvancılık denir.

- Hayvanlardan et, süt ve yumurta elde ederek beslenme ihtiyaçlarımızı karşılarız.
- Hayvancılık, dokuma ve deri sanayisine ham madde sağlayan önemli bir faaliyettir.
- İklim, yeryüzü şekilleri ve bitki örtüsü gibi coğrafi özelliklere bağlı olarak ülkemizin değişik yerlerinde hayvancılık faaliyetleri yapılır.
- Erzurum-Kars yöresinde yaz yağışları fazla olduğu için otlak alanların (meralar) geniş olması **büyükbaş hayvancılığın** bu çevrede gelişmesini sağlamıştır.
- Bozkır bitki örtüsünün yaygın olduğu Konya, Ankara ve çevresinde **küçükbaş hayvancılık** gelişmiştir.
- Nüfusun fazla olduğu İstanbul, Ankara, Bursa, İzmir gibi şehirlerin çevresinde **kümes hayvancılığı** önemli bir ekonomik faaliyettir.
- Bursa ve çevresinde **ipek böcekçiliği** yapılır. İpek böceği kozaları ipekli dokuma sanayisinde kullanılır.
- Bitki çeşitliliğinin fazla olduğu Muğla, Ordu, Erzurum, Rize, Erzincan, Kars ve Hakkâri **arıcılığın** ön planda olduğu şehirlerdir.
- Ülkemizin denizlerinde, tatlı su göllerinde ve akarsularında **balıkçılık** yapılmaktadır.

Çevremizdeki Ekonomik Faaliyetler

Kazanım Ders Notu - 20

» Ülkemizdeki Ekonomik Faaliyetlerin Açıklamaları

SANAYİ: İnsanların çeşitli kaynaklardan elde ettikleri ham maddeleri, işlenmiş veya yarı işlenmiş ürün hali-ne getirmek için yaptıkları faaliyetlerin tümüne denir.

- İklim özellikleri, yeryüzü şekilleri ve ulaşım ağı bir yerde sanayi faaliyetlerinin yapılmasında belirleyici özelliklerdendir.
- Yeryüzü şekillerinin sade, iklim koşullarının ılıman ve ulaşım ağının gelişmiş olduğu yerler sanayi tesisi kurmak için uygundur. İstanbul, Bursa, İzmir, Adana, Gaziantep, Denizli, Kocaeli sanayinin geliştiği illerimizden bazılarıdır.
- Yeryüzü şekillerinin dağlık ve engebeli, iklim özelliklerinin sert, ulaşım ağının yeterli olmadığı yerlerde sanayi tesisi kurmak oldukça zordur. Muş, Hakkâri, Ardahan, Gümüşhane, Sinop sanayinin yeterince gelişmediği illerimiz arasındadır.

Sanayi Faaliyetlerinden Bazı Örnekler

- Madenlerden mutfak gereçleri, beyaz eşya, teknolojik aletler gibi birçok ürün yapılır.
- Tarım ürünlerinden bisküvi, makarna, şeker, reçel vb. gıda ürünleri elde edilir.
- Toprak kullanılarak seramik, çimento, kiremit, tuğla, saksı, testi, çömlek ve cam gibi ürünler üretilir.
- Bitkiler, ilaç ve baharat yapımı ile kozmetik ürünlerin elde edilmesinde kullanılır.

TİCARET: Kâr elde etmek amacıyla yapılan alım satım işlemine ticaret denir.

- Tarım, hayvancılık, sanayi, ormancılık ve madencilik faaliyetleri sonucu üretilen ürünler öncelikle ülkemizde yaşayan insanların ihtiyacı için kullanılır.
- İhtiyacımızdan fazla üretilen ürünler ülke dışına satılarak kazanç sağlanır.
- Ülkemizde üretilmeyen veya üretildiği hâlde ihtiyacımızı karşılamayan ürünler ise yurt dışından satın alınır.
- Sanayi faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı İstanbul, İzmir, Kocaeli, Mersin, Ankara, Bursa gibi şehirlerimizde ticaret de gelişmiştir.
- İhracat: Bir ülkenin başka bir ülkeye mal satmasına ihracat denir (Dış satım).
- İthalat: Bir ülkenin başka bir ülkeden mal almasına ithalat denir(Dış alım).

TURİZM: İnsanların yaşadıkları yerden ayrılarak başka yerlere kısa süreli geziler yapmasına ve bu gezilerin oluşturduğu faaliyetlerin bütününe denir.

- Eğlenmek, dinlenmek, doğal güzellikleri ve tarihî mekânları görmek amacıyla yurt içi veya yurt dışında gezintiye çıkan insanlara ise **turist** denir.
- Turistlerin gittikleri yerlerde kaldıkları otel ve tatil köyü gibi yerlere **turistik tesis** adı verilir.
- Günümüzde turizm faaliyetlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte turistik tesis sayısında artış yaşanmıştır. İnsanların gittikleri yerlerde kalacağı yer sayısındaki artış eğitim, spor, kongre ve sağlık amaçlı turizmin de yaygınlaşmasına katkı sağlamıştır.
- Yazları uzun ve güneşli geçen, Akdeniz ikliminin etkisi altında olan kıyı kesimler deniz turizminin merkezi hâline gelmiştir. Antalya (Alanya, Manavgat, Kemer), Muğla (Bodrum, Fethiye, Marmaris), İzmir (Çeşme) gibi.
- Yeryüzü şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu alanlar kış turizminin yapılması için uygundur. Bursa (Uludağ), Erzurum (Palandöken), Bolu (Kartalkaya) illeri buna örnektir.
- Turizm, ülke ekonomisine önemli katkı sağladığı için **"bacasız sanayi"** olarak adlandırılır.
- Dünyanın çeşitli yerlerindeki insanlar dinlenmek, eğlenmek, doğal ve tarihî güzellikleri görmek amacıyla ülkemize gelmektedir.
- Turistler ülkemizde kaldıkları süre içinde ihtiyaçlarını karşılarlarken alışveriş yapar ve ülkemize **döviz** bırakırlar. Ülkeye döviz girişi ekonominin gelişmesine katkı sağlar.
- Turizmin ülkeye bir başka katkısı da insanlara iş imkânı sağlamasıdır.

Çevremizdeki Ekonomik Faaliyetler

Kazanım Ders Notu - 20

» Ülkemizdeki Ekonomik Faaliyetlerin Açıklamaları

MADENCİLİK: Yer kabuğunda çok uzun yıllar boyunca oluşan ve ekonomik değeri olan minerallere maden adı verilir. Madenlerin araştırılması, çıkarılması ve işletilmesiyle ilgili teknik ve yöntemlerin tümüne madencilik denir.

- Madenler sanayide kullanılan doğal ham maddelerdir.
- Ülkemiz maden bakımından oldukça zengindir.
- Bor madeni: Bor, dünyada en fazla ülkemizde bulunmaktadır. Balıkesir, Bursa, Kütahya ve Eskişehir çevresinde çıkarılır. Bor, roket ve jet yakıtı yapımında, deterjan, porselen, cam, ilaç ve kimya sanayisinde kullanılır.
- Boksit: Seydişehir (Konya) ve Akseki'de (Antalya) çıkarılan alüminyum çok hafif, işlenmesi kolay ve yumuşak bir madendir. Uçak ve otomobil sanayisinde kullanılır.
- Krom: Guleman (Elazığ), Fethiye, Köyceğiz (Muğla), Acıpayam (Denizli), Eskişehir, Orhaneli (Bursa) gibi yerlerde çıkarılan krom, paslanmaz özelliği olan sert bir madendir. Paslanmaz çelik üretiminde ve otomobil parçalarının yapımında kullanılır.
- Demir, Divriği ve Hekimhan çevresinde çıkarılır. Demir madeni, demir çelik fabrikalarında işlenir. Ülkemizin önemli demir çelik fabrikaları Karabük'te, İskenderun'da, İzmir'de ve Karadeniz Ereğli'de bulunmaktadır.
- Linyit kömürü ve doğal gaz evlerde ısınma amacıyla kullanıldığı gibi termik santrallerde elektrik enerjisi elde etmek amacıyla da kullanılır.
- Bakır: Küre (Kastamonu), Murgul (Artvin) ve Maden (Elazığ)'de çıkarılır. Buralarda çıkarılan bakır Murgul, Samsun ve Elazığ'da bulunan bakır işletmelerinde işlenir.
- Madenleri yer altında bulunduğu şekliyle kullanmak mümkün değildir. Yer altından çıkarılan madenler fabrikalarda işlenerek kullanıma hazır hâle getirilir.

ORMANCILIK: İnsanların orman ürünlerine ve hizmetlerine olan ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yaptıkları faaliyetlerin tümüne denir.

- Ülkemiz orman yetiştirmek için genel olarak uygun şartlara sahiptir.
- Bir yerdeki orman varlığını belirleyici temel etken iklim ve iklime bağlı olarak yağıştır.
- Yağışın yetersiz olduğu yerlerde orman alanları da azdır.
- Ülkemizdeki ormanların önemli bir kısmı Karadeniz Bölgesi'nde bulunmaktadır. Karadeniz Bölgesi'ni Akdeniz Bölgesi takip etmektedir.
- Ülkemizin iç kısımlarında ise iklim ve kuraklıktan dolayı orman alanları oldukça azdır.
- Ülkemizde ormanların en az olduğu bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.
- Ormanlardaki ağaçlar kâğıt, kereste ve mobilya yapımında kullanılır.
- Ormancılık faaliyeti insanlara iş imkânı sağlar. İnsanlar da bu alanda çalışarak geçimlerini sağlar.

HİZMET SEKTÖRÜ: İnsanlara hizmet edilen ekonomik faaliyetlere denir. Memur, polis, öğretmen, doktor, bankacı, şoför hizmet sektörüne örnek verilebilir.

- Sanayi ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte hizmet sektörü ülke ekonomisinde önemli bir konuma gelmiştir.
- Eğitim, sağlık, ulaşım, bankacılık gibi ekonomik faaliyetler hizmet sektörü içinde yer alır.
- Sanayinin gelişmesiyle şehir merkezlerinde yaşayan insan sayısı artmıştır. İnsanların çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması için yeni iş alanları ortaya çıkmıştır.
- Sağlık, eğitim, ulaşım ve bankacılık alanlarında insanlar iş bularak çalışmaya başladı ve bu alanlarda kazandıklarıyla diğer ihtiyaçlarını karşıladı.
- İstanbul, Ankara, Kocaeli, İzmir, Eskişehir, Samsun, Kayseri, Konya, Bursa, Antalya, Adana gibi şehirler hizmet sektörünün gelişme gösterdiği önemli şehirlerimizden bazılarıdır.